

Remissvar på region Gotlands planförslag till ny energiplan för Gotland 2030

Barn- och utbildningsnämnden (BUN) samt Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (GVN) har tagit del av remissversionen av energiplanen och lämnar härmed gemensamma synpunkter.

Nämnderna ser positivt på att planen är ambitiös, konkret och förankrad i *Vårt Gotland 2040*. Planen bedöms utgöra ett viktigt verktyg för att samordna energiomställningen inom region Gotlands verksamheter och i samhället i stort.

Övergripande synpunkter

Nämnderna välkomnar att planen innehåller mål som till viss del är mätbara, ansvarsfördelningar och har en koppling till regionala och nationella klimatmål. Det är även värdefullt att region Gotlands egna verksamheter lyfts fram.

Samtidigt uppmärksammas följande behov av att:

- ytterligare tydliggöra hur uppföljning av energianvändning inom nämndernas verksamheter kan genomföras
- analysera ekonomiska konsekvenser för nämndernas verksamheter
- förstärka kopplingen mellan energiplanen och kompetensförsörjning,
- utveckla stödet för beteendeförändring och hållbar mobilitet bland barn, elever och personal,
- integrera ett barnrättsperspektiv i planens mål och åtgärder,
- genomföra en social konsekvensanalys av hur människor kan komma att påverkas i vardagen
- beakta risker för energifattigdom, det vill säga brist på tillgång till elektricitet
- tydliggöra om det finns juridiska förpliktelser och eventuella målkonflikter kopplat till miljöbalken, plan- och bygglagen samt barnkonventionen,
- inkludera ett landsbygdsperspektiv i konsekvensanalysen, särskilt kopplat till transporter, resor för personal och elever, energikostnader och tillgång till infrastruktur.

Energianvändning och uppföljning

Positivt att energieffektivisering och fossilfri uppvärmning prioriteras i regionens fastigheter. Dock efterfrågas;

- tydligare stöd för att följa upp energianvändning per verksamhet (till exempel skola, förskola, gymnasium, vuxenutbildning). Ett arbete som behöver göras i samarbete med tekniska nämndens verksamheter, där den specifika kompetensen finns
- stöd i bedömning av hur energianvändningen inom nämndernas verksamheter förväntas utvecklas till 2030.
- indikatorer som gör det möjligt att följa upp mål även inom BUN:s och GVN:s ansvarsområden

Kompetensförsörjning till energiomställningen

Nämnderna instämmer i vikten av att utbildningssystemet bidrar till energiomställningen. Här har både GVN och BUN en viktig och betydelsefull funktion.

Följande förslag lämnas;

- kompetensforum får ett tydligare uppdrag att samordna utbildningsinsatser kopplade till energi och klimat.
- samverkan med externa aktörer (till exempel Energicentrum, Science Park, Uppsala universitet) förstärks
- särskilda insatser riktas mot att utveckla yrkesutbildningar inom energi, teknik och hållbarhet för att stärka kompetensförsörjningen till energiomställningen
- utbildningsinsatser för skolledare och pedagoger om hur energi- och klimatfrågor kan integreras i undervisningen bör om möjligt prioriteras

Hållbar mobilitet och barns resande

Projektet FAKTUM är positivt och följande föreslås;

- möjligheten att integrera resultaten från projektet i energiplanens åtgärder undersöks vilket då även bör tid- och resurssättas
- arbetet med säkra skolvägar och fossilfria skoltransporter prioriteras,
- beteendepåverkan bland barn, elever och personal lyfts som en strategisk åtgärd
- barns rätt till trygg och hållbar skolväg beaktas utifrån barnkonventionen

Fossilfria transporter och laddinfrastruktur

Nämnderna stödjer målet om fossilfria fordon till 2033 och föreslår att;

- laddinfrastruktur vid skolor och utbildningslokaler beaktas och prioriteras
- möjligheten att få tillgång till tjänstefordon inom utbildningsverksamhet utreds vidare då personal i dag, i stor utsträckning kör med egen bil. Fordonen bör då i första hand vara fossilfria
- särskild hänsyn tas till förutsättningarna på landsbygden där framför allt Gotlands spridda skolorganisation behöver beaktas

Ytterligare perspektiv att beakta

Sammanfattningsvis ställer sig nämnderna bakom planens inriktning men föreslår att även följande perspektiv integreras än mer i det slutliga dokumentet

Ekonomi; En tydligare analys av kostnader och konsekvenser för region Gotlands egna verksamheter. Nämnderna efterfrågar en översiktlig ekonomisk konsekvensbedömning, särskilt kopplat till investeringar i energieffektivisering, transporter och utbildningsinsatser. Vem som skall ansvara och budgetera för vad

Juridiskt; Planen hänvisar till relevanta lagar men det bör även tydliggöras om det finns risk för juridiska målkonflikter för offentlig sektor, till exempel mellan energimål och miljöbalkens krav. Miljöbalken är en ramlag med starkt fokus på miljö- och hälsoskydd och är inte alltid anpassad till att främja energimål eller klimatmål

Barnrätt; Nämnderna bedömer att det saknas en tydlig barnkonsekvensanalys. Barnkonventionen behöver beaktas, särskilt kopplat till transporter, skolmiljö och undervisning.

Landsbygd

Energiplanen lyfter landsbygdens roll i energiproduktion, men hur bedöms planen kunna påverka service, mobilitet och energikostnader på landsbygden. Landsbygdsperspektiv bör därmed integreras i konsekvensanalysen.

Socialt; Det finns behov av att tydliggöra hur planen eller dess åtgärder kommer att påverka människor i vardagen. Frågor om energifattigdom, jämlik tillgång till fossilfria transporter och kompetensförsörjning bör om möjligt belysas tydligare

Förslag till fortsatt arbete

Nämnderna föreslår att;

- det initieras ett arbete för att ta fram energiprognoser per nämnd,
- det utvecklas ett gemensamt uppföljningssystem för energianvändning och klimatpåverkan
- stödet till nämnderna stärks i arbetet med att integrera energiplanen i verksamhetsplanering och budget
- det genomförs en barnkonsekvensanalys av energiplanen som kopplas till barnkonventionen
- planen kompletteras med en social konsekvensanalys om hur människor kan komma att påverkas i vardagen
- ekonomiska konsekvenser för region Gotlands egna verksamheter analyseras
- eventuella juridiska förpliktelser och målkonflikter tydliggörs
- integrerar ett landsbygdsperspektiv i konsekvensanalysen.

Utifrån de synpunkter som lämnas i yttrandet så ställer sig barn- och utbildningsnämnden samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden bakom energiplanens övergripande inriktning och mål. Vi ser fram emot fortsatt samverkan i arbetet med planens utveckling, genomförande och uppföljning

Oscar Lindster

Rolf Öström

Ordförande
Barn- och utbildningsnämnden
Region Gotland

Ordförande
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
Region Gotland